

แบบฟอร์มการจัดการ

การจัดการความรู้ของหน่วยงานการพยาบาลผู้ป่วยตลอด (LR)

หัวข้อในการจัดการความรู้ (Knowledge Vision)

เรื่อง การช่วยฟื้นคืนชีพหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะหัวใจหยุดเต้น
และการเตรียมความพร้อมของอุปกรณ์ ในการผ่าตัดคลอดฉุกเฉิน

วัน/เดือน/ปี ที่จัดการความรู้ 24 มีนาคม 2567

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ลำดับที่	ชื่อ สกุล	หน้าที่ในกระบวนการ KM
1	พญ.ชญาณิศ ขอบประเสริฐ	ผู้จัดการความรู้ (KM Manager)
2	นางชญาภา อิมจิตร	คุณอำนวย (Facilitator)
3	น.ส.อุไรวรรณ คงศิลป์	คุณกิจ (KP)
4	พญ.กัณธดา รังสีปราการ	คุณกิจ (KP)
5	พญ.ณิชาภัทร พาหิรัญ	คุณกิจ (KP)
6	พญ.ญัชชา อินทร	คุณกิจ (KP)
7	อจ.นพ.มนต์ชัย สันติภาพ	คุณกิจ (KP)
8	นพ.ศุภกิตต์ กิตติคุณ	คุณกิจ (KP)
9	พญ.ชญญา วิริยะชัย	คุณกิจ (KP)
10	น.ส.ตุนาหงัน โคตรชุม	คุณกิจ (KP)
11	น.ส.ปริยานุช สุดดา	คุณลิขิต (Note Taker)
12	น.ส.รัชนก สิงหาญ	คุณกิจ (KP)
13	น.ส.จุฑามาศ ราชบัณฑิต	คุณกิจ (KP)
14	น.ส.พวงเพชร พูลสวัสดิ์	คุณกิจ (KP)
15	น.ส.อัมพร นางาม	คุณกิจ (KP)
16	น.ส.สุวรรณเพ็ญ พรเลิศ	คุณลิขิต (Note Taker)

1. หลักการและเหตุผล

ภาวะหัวใจหยุดเต้น (cardiac arrest) ในหญิงตั้งครรภ์ เป็นภาวะวิกฤติที่ค่อนข้างทำหายความสามารถของทีมสหสาขาเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีข้อแตกต่างบางอย่างที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษที่ต่างออกไปจากบุคคลทั่วไป เนื่องจากหญิงตั้งครรภ์มีทารกที่อยู่ในครรภ์ด้วย ดังนั้นการดูแลจึงต้องใช้ผู้ดูแลที่มีความรู้ ความเข้าใจเพื่อให้สามารถดูแลให้การช่วยเหลือได้อย่างถูกต้อง ภาวะหัวใจหยุดเต้นเป็นภาวะที่พบได้ไม่บ่อย โดยเฉพาะในประเทศที่พัฒนาแล้ว ในประเทศสหรัฐอเมริกาพบอุบัติการณ์การเสียชีวิตของมารดาประมาณ 1: 12,000 รายของหญิงตั้งครรภ์ที่มาคลอดบุตร และพบว่าอัตราการเสียชีวิตจะเพิ่มสูงขึ้นจาก 7.20 ราย 100,000 รายของการเกิดมีชีพ ในปี ค.ศ. 1987 เป็น 17.80 รายต่อ 100,000 รายของการเกิดมีชีพ ในปี ค.ศ.2009 (พรรณรัตน์ ขุนทอง, 2019)

อัตราการเกิดโรคหัวใจพิการแต่กำเนิด เป็นโรคที่พบได้ไม่มาก แต่ในปัจจุบันวิวัฒนาการในการดูแลรักษา มีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นทำให้สตรีที่มีภาวะหัวใจพิการแต่กำเนิดมีอายุที่ยืนยาวมากยิ่งขึ้น จนเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์และสามารถตั้งครรภ์ได้ อีกทั้งยังพบสตรีตั้งครรภ์ที่เป็นโรคหัวใจที่เกิดขึ้นในภายหลังมากขึ้น ได้แก่ ภาวะกล้ามเนื้อหัวใจตาย ภาวะหัวใจเต้นผิดจังหวะ (ลัธพร พัฒนาการวิจัย 2564)

จากสถิติหญิงตั้งครรภ์ที่มาคลอดบุตรที่ศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พบว่ามีจำนวนหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะแทรกซ้อนที่เพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะแทรกซ้อนทางอายุรกรรม และเนื่องจากศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นโรงพยาบาลระดับตติยภูมิที่รับส่งต่อหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะแทรกซ้อนจากโรงพยาบาลในเขตสุขภาพที่ 4 และจังหวัดใกล้เคียง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในการช่วยชีวิตมารดาและทารก หากหญิงตั้งครรภ์เกิดภาวะหัวใจหยุดเต้น (cardiac arrest) การดูแลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะหัวใจหยุดเต้น (cardiac arrest) อย่างถูกต้อง นอกจากจะทราบถึงวิธีการช่วยชีวิตขั้นพื้นฐาน การช่วยชีวิตขั้นสูงแล้ว ยังต้องมีการเตรียมความพร้อมของทีมสหสาขาวิชาชีพ และการเตรียมความพร้อมของอุปกรณ์ในการผ่าตัดคลอดฉุกเฉิน เพื่อให้เกิดความปลอดภัยทั้งมารดาและทารก

จากการทบทวนการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่าในกระบวนการดูแลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะหัวใจหยุดเต้นมีความล่าช้า ยังไม่มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนของบุคลากรในแต่ละตำแหน่ง รวมไปถึงบุคลากรภายนอกที่ต้องมาช่วยเหลือทีมในการช่วยฟื้นคืนชีพ ยังไม่มีการซักซ้อมสถานการณ์จำลอง ส่งผลให้บุคลากรขาดความชำนาญ ไม่เกิดความพร้อมตัวในการบริหารจัดการ เมื่อเกิดเหตุการณ์จึงเกิดความตกใจ ตื่นตระหนก รวมทั้งยังไม่มีเตรียมความพร้อมของอุปกรณ์ในการทำผ่าตัดคลอดฉุกเฉิน ภายนอกห้องผ่าตัด ซึ่งสิ่งที่สามารถลดความเสี่ยงหรือความผิดพลาดได้คือการจัดทำแนวทางปฏิบัติ ที่มีการมอบหมายหน้าที่ ที่ชัดเจน มีการซักซ้อมสถานการณ์จำลอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจ มีการปรับปรุงแผนการปฏิบัติงานให้มีความเหมาะสมตามบริบทของหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อมารดาและทารก

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อเป็นแนวทางในการดูแลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะหัวใจหยุดเต้น และการเตรียมความพร้อมของอุปกรณ์ ในการผ่าตัดคลอดฉุกเฉิน
- 2.2 เพื่อประเมินความพร้อมของทีมสหสาขา ฉุกเฉิน และสถานที่

3. เป้าหมาย/ตัวชี้วัด

- 3.1 มีแนวทางในการดูแลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะหัวใจหยุดเต้น และการเตรียมความพร้อมของอุปกรณ์ ในการผ่าตัดคลอดฉุกเฉิน
- 3.2 ความพร้อมของทีมสหสาขา ฉุกเฉิน และสถานที่

4. วิธีการ/รูปแบบการจัดการความรู้ *** (กรณีระบุ) ***

- Success Story Telling (SST) (กรณีเลือกข้อนี้ให้ใส่ข้อมูลตามตารางข้อ 5.1)
- The World Cafe (กรณีเลือกข้อนี้ให้ใส่ข้อมูลตามตารางข้อ 5.2)

5. กระบวนการจัดการความรู้ (Share & Learn)

5.2 The World Cafe

ผู้เล่าเรื่อง (Narrator)	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Share & Learn)	เทคนิค/วิธีการ (Action)
พญ.ชยานิต ขอประเสริฐ	หญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะหัวใจหยุดเต้นสิ่งสำคัญของการดูแลคือการช่วยฟื้นคืนชีพมารดา และการผ่าตัดเพื่อนำทารกออกมาภายใน 4 นาที หลังจากมารดามีภาวะหัวใจหยุดเต้น	สรุปประเด็นปัญหาเพื่อหาแนวทาง/กระบวนการทำงาน
อจ.นพ.มนต์ชัย สันติภาพ	ในทีมที่ให้การดูแลของพยาบาลมีอัตรากำลังที่ต่ำสุดเท่าไร	ชี้ประเด็นเพื่อทบทวนกระบวนการ
นางชญาภา อิมจิตร	อัตรากำลังของพยาบาล (พยาบาล 4 คน ผู้ช่วยพยาบาล 1 คน คนงาน 1 คน) อัตรากำลังของแพทย์ที่ห้องคลอด (Extern 1 คน แพทย์ใช้ทุน 1 คน แพทย์ประจำบ้านชั้นปีที่ 1 1 คน) ค่ะ ลองร่าง flow การทำงานกับ พญ.ชยานิต มาบ้างแล้วค่ะ	ชี้ประเด็นเพื่อแก้ไขปัญหา
พญ.ชยานิต ขอประเสริฐ	ลองร่าง Flow ตามแนวทางของ American Heart Association 2020 มา เป็นแนวทางเพื่อให้ทีมซ้อม เพื่อเตรียมความพร้อม	ชี้ประเด็นแนวทางการแก้ไข
อจ.นพ.มนต์ชัย สันติภาพ	ลองซ้อมตามแนวทางที่ได้เตรียมมา เพื่อประเมินความเพียงพอของบุคลากรในทีม	สรุปประเด็นปัญหา ชี้แจงประเด็นที่มีความชัดเจน
พญ.ชัญญา วิริยะชัย	แพทย์ประจำบ้านชั้นปีที่ 2 และ 3 จะพักที่ชั้น 8 และถ้ารถลิฟท์น่าจะต้องใช้เวลามากกว่า 4-5 นาที อาจจะต้องวิ่งลงบันได	ชี้ประเด็นแนวทางการแก้ไข
พญ.ณิชภัทร พาหิรัญ	สิ่งสำคัญ เราควรประเมินกลุ่มเสี่ยง และคาดการณ์อาการที่อาจทรุดลงของผู้ป่วยได้	ชี้ประเด็นแนวทางการแก้ไข

7. Key Success Factor (ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ สรุปจากกระบวนการจัดการความรู้ในข้อ.6

(โดยเรียงจากความถี่ที่ได้จากข้อ 6 จากความถี่มากที่สุดไปหาน้อยสุด)

1. มีการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน
2. มีการรับฟังปัญหาและอุปสรรคในการดูแลผู้ป่วยร่วมกัน
3. มีการระดมสมองในการคิด วิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการแก้ไขร่วมกัน

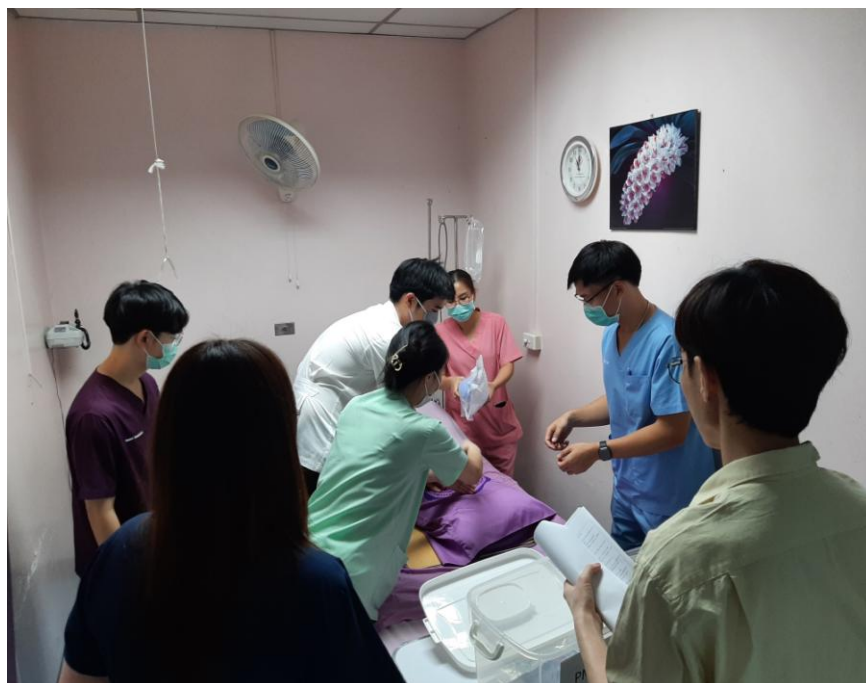
8. นวัตกรรมหรือสิ่งที่ได้จากการจัดการความรู้ (กรุณาแนบหลักฐาน)

- แนวทางการดูแลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะหัวใจหยุดเต้น และการเตรียมความพร้อมของอุปกรณ์ในการผ่าตัดคลอดฉุกเฉิน
- แผ่นพับ

9. ผลจากการดำเนินการทำกิจกรรม KM

มีแนวทางการดูแลหญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะหัวใจหยุดเต้น และการเตรียมความพร้อมของอุปกรณ์ ในการผ่าตัดคลอดฉุกเฉิน

10. ภาพประกอบการทำกิจกรรม

นางชฎาภา อิมจิตร
หัวหน้างานการพยาบาลผู้ป่วยคลอด (LR)